

De Veiligheidsladder deel 4: de wetenschapper

Er wordt de laatste maanden in de techniek veel gesproken over de Veiligheidsladder. En dat is met een belangrijke reden: vanaf 1 januari 2022 wordt de Veiligheidsladder immers gebruikt om invulling te geven aan de afspraak Veiligheid in Aanbestedingen (ViA). ArboTechniek heeft een aantal betrokkenen gesproken om vanuit hun perspectief te reflecteren op de Veiligheidsladder. Een [ArboTechniek-adviseur](#), een [mkb-bedrijf](#) en het [Rijksvastgoedbedrijf](#) kwamen al aan het woord. Vandaag, in deel 4, laat wetenschapper Frank Guldenmund zijn licht schijnen over het thema.

Dr. Frank Guldenmund is bij uitstek de geschikte persoon om ons bij te praten over het bevorderen van veilig en gezond gedrag in de techniek. “Ik ben van origine psycholoog en werk bijna 30 jaar bij de sectie Veiligheidskunde van de TU Delft. Sinds halverwege de jaren '90 houd ik mij bezig met het onderwerp veiligheidscultuur, wat toen nog relatief nieuw was. Hier ben ik in 2010 op gepromoveerd. Ik ben geïnteresseerd in het gedrag van mensen in onder andere industriële omgevingen.” Frank is daarnaast coördinator van de post-initiële masteropleiding genaamd *Safety, Health and Environment (MoSHE)* én zit in het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde.

Psychologisch ontwikkelmodel

Waar komt de belangstelling voor de Veiligheidsladder eigenlijk vandaan? Frank legt uit. “De Veiligheidsladder is gebaseerd op een psychologisch ontwikkelmodel. Aanvankelijk, in de jaren 70, werd een soortgelijk model gebruikt in de kwaliteitswereld. Vervolgens werd het toegepast op de openheid in organisaties, waarbij een hiërarchie werd ontwikkeld die bestond uit drie oplopende stappen die beschreven in welke mate informatie werd gedeeld. Dit model werd vervolgens gebruikt door een groep Britse wetenschappers die een cultuurprogramma maakten voor Shell op het gebied van veiligheid. Zij hebben er nog twee stappen tussen gezet, waarmee het model relevanter werd voor veiligheidsprocessen. Dit zijn uiteindelijk de vijf stappen geworden die je terugziet in de Veiligheidsladder.”

Kanttekeningen

Oorspronkelijk was dit weergegeven in een kaart, aldus Frank, waarbij het de bedoeling was dat je zelf kon kijken waar je in dit schema stond en er aangestuurd werd op een onderlinge discussie over veiligheid. Frank: “Uiteindelijk is deze methode als ‘ladder’ in handen gekomen van ProRail, en vervolgens belandde het in de techniek als methode om de veiligheidscultuur binnen bedrijven te verbeteren.” Van meet af aan was Frank, dankzij zijn expertise, betrokken bij de Veiligheidsladder. “Toen de Veiligheidsladder werd geïntroduceerd, ben ik gevraagd deze te beoordelen. Ik kwam destijds tot de conclusie dat het meer een systeemaudit is dan een cultuuraudit. Wees je ervan bewust dat de Veiligheidsladder slechts één weg naar Rome laat zien, maar er zijn er natuurlijk meer. Ik raad aan altijd zelf te blijven nadenken met de Veiligheidsladder als leidraad.”

Een lastig begrip

Frank ziet deze punten ook in de praktijk terugkomen. “Mensen raken al snel in een houding van: ‘Oké, ik heb nu deze score. Wat moet ik doen om een hogere score te halen?’ Ik zeg niet dat dat tot niks leidt, helemaal niet zelfs, maar ik denk wel dat je dan ver weg blijft van het

‘waarom’. Natuurlijk, cultuur is een lastig begrip. Maar uiteindelijk gaat het om een gedeeld begrip van het thema veiligheid. En dat kan sterk verschillen tussen bedrijven en er zijn een hoop manieren om veiligheid te borgen in je bedrijf. Hoe ga je om met uitzonderingen? Wie betrek je? Als het misgaat, hoe praat je dan met elkaar en waarover? Hoe onderzoek je een ongeval en wat komt eruit? En aan welke extra kennis heb je behoefte met het oog op de toekomst? Dit zijn allemaal zaken waar bedrijven mee geconfronteerd worden. Naar mijn mening is de échte vraag: Is er maar één goede manier om met deze vraagstukken om te gaan? Ik vind van niet, maar dat suggereert de Veiligheidsladder op sommige punten wel. Hier liggen dus nog kansen voor verbetering.”

Lees meer op: <https://www.arbotechniek.nl/nieuws/overig/de-veiligheidsladder-deel-4-de-wetenschapper/>